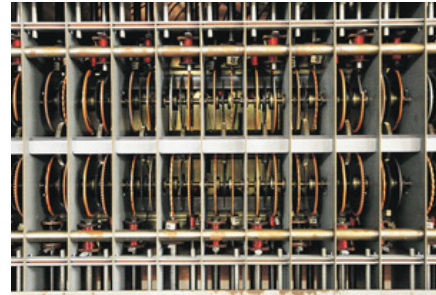

Magnus Fyrberg lagar Hammondorglar och Leslie-högtalare på sin fritid. "En mästare, bäst i Sverige", enligt Dan Helgesen.

På bilden syns de tonhjul som genererar ljudet. Orgeln innehåller smärta elektromekaniska lösningar som legat till grund för att de hållit i så många år.

Laurens Hammond, som uppfann orgeln, gjorde från början klockor. En Hammondorgel har två klaviaturer, manualer, och oftast en Leslie-högtalare intill.

Dan Helgesen har spelat bakom artister som Mats Ronander och Mikael Rickfors, men även arbetat en del med att reparera orglar. Här testas han en så kallad B3:a.

En hammondlegend på besök

Merit Hemmingson har varit Sveriges okrona drottning av Hammondorglar sedan 60-talet. Hon har praktiskt taget levt med Hammondorglar, men hon har aldrig sett hur de ser ut inuti, förrän i onsdags.

... då Magnus Fyrberg bjöd in henne till sin Hammondverkstad. På plats är också Dan Helgesen som i kväll spelar tillsammans med Merit Hemmingson vid kanalen i Norsholm. Egentligen är det NT:s frågor som får det att hända, men Merit blir märkbart fascinerad över att till sist förstå hur det där sköna soundet uppstår, det sound som hon aldrig lämnat under sina 50 år som musiker.

Funkigt och rockigt

Eller förstå och förstå. Det var stora ord. Magnus Fyrberg gör ett tappert försök att få oss förstå sambandet mellan tonhjul, magnetfält, palladium och rätt oljeblandning, men det är mest Dan som är med på taget. Så mycket fattar vi andra i alla fall, att det är en så genialisk uppfinning som Laurens Hammond gjorde på 30-talet, att den stätt sig än idag. Merit Hemmingson har använt den till att skapa funkiga och rockiga versioner av

svensk folkmusik. Den används ofta även i gospel och blues.

300 kilo

Faktum är att Hammondorglar, och dess ständiga medföljare Leslie-högtalaren, används flitigt på scener runt om i världen, trots nära 300 kilos vikt tillsammans. Det är känslan som avgör, enas de om, Merit, Dan och Magnus. –Det är en maffig pjäs. Man känner sig som en kung eller prinsessa när man sitter bakom en B3:a. (den bästa och vackraste modellen), säger Merit. –Man kan spela väldigt percussivt, säger Dan.

Magnus tillägger att det finns ett annat liv i en Hammondorgel än i andra orglar. Bortsett den enskilda tonen kommer biljud från andra toner och små klick när man slår an tangenten på ett visst sätt.

Alltid i toppform

Dan och Merit har inte spelat ihop förut, men när vi ber dem om ett smakprov på fredagens konsert kör de orgelklassikern *A whiter shade of pale*. Tanken är att de ska komplettera varandra, Merit med sin folkton och Dan med sin pop/rock-ådra från alla spelningar med Mikael Rickfors, Stonefunkers och Black Ing-

"Det är en maffig pjäs. Man känner sig som en kung eller prinsessa när man sitter bakom en B3:a."

vars, bland andra. Merit har inte heller varit i Magnus verkstad tidigare, men de har träffats i samband med hennes skivinspelning tidigare i år, då Magnus såg till att den gamla B3-orgeln alltid var i toppform. Skivan är gjord i samarbete med popkillarna Tobias Fröberg (musiker och producent), Peter Morén (gitarrist, basist, medlem i Peter, Bjorn & John) och Lars Skoglund (Moneybrothers trummis).

Även Ola Salo har bidragit med en låt.

Imponerad och helnöjd
Det är nyskrivet blandat med traditionella folklåtar.

På samsasätt som Hammondorgeln i sig skapar ett

rikt organiskt sound ville Tobias Fröberg fylla skivan med luft och liv. Lyssnar man riktigt noga kan man höra ett brummande kylskåp, eller inse att musiken spelas upp i ett trapphus för att sedan åter skickas in i mixerbordet. Merit var imponerad och helnöjd.

–Det var skitbra, perfekt. En sån stämning det blev, och allt gick fort. Det är inte klart när skivan släpps. Det blir snart, men Merit lär säkert hinna bli 70 år innan dess. Det blir hon om tio dagar.

OLOV TRYBSBERG
UngNT-redaktör
011-200249
olovtrybsberg@nt.se

MAGNUS ANDERSSON
Fotograf
011-200184
magnus.andersson@nt.se

FAKTA Hammond och Leslie

■ **Hammondorgeln** uppfanns 1934 av Laurens Hammond, tänkt som en billig ersättare till kyrkorgeln. Har med tiden blivit ett kultinstrument inom gospel, soul, funk, jazz och blues.

■ **Kända hammondorganister:** Jon Lord (Deep Purple), Richard Wright (Pink Floyd) och Steve Win-

wood. I Sverige, förutom Merit, märks Pierre Swård. ■ **Leslie-högtalaren** kompletterar ofta Hammondorgeln. Den består av högtalare som roterar vilket skapar ett svajande karaktäristiskt ljud. Med hjälp av en pedal kan organisten styra rotationshastigheten och därmed lägga till svajet efter smak och tycke.

FAKTA Merit Hemmingson – spelade med stjärnor redan som 20-åring

■ **Född i** Jämtland. Flyttade till Stockholm som 19-åring och blev snart en uppmärksam pianist i jazzvärlden. ■ **Ett år** senare senare stack hon till USA och tog lektioner för stjärnor som Joe Zawinul och Lalo Schiffrin, samt fick jamma med Miles Davis gruppen på en klubb innan frontmannen själv dök upp.

■ **När hon** återvände till Sverige hade hon med sig fyra svarta kvinnliga jazzmusiker och storslagna planer på ett halvårs turnéande. Men det mesta blev krångligt och till sist ville hon knappt spela alls längre. ■ **Det var** efter detta som hon bytte till orgel. Tillsammans med producenten Bengt Palmers utvecklade

hon ett folkmusikfärgat sound kryddat med blås, wah-wah-gitarrer och scatsång som rönt stora framgångar på 70-talet. Sedan dess har hon haft olika samarbeten och släppt skivor från och till. ■ **Har samarbetat** med bland andra The Ark, Dana Dragomir, Celia Linde (Kolmårdsbördig cellist) och nu

Tobias Fröberg. ■ **Bor på** Gotland sedan ett år tillbaka. "Där går jag vid havet. Spankulerar. Är alldeles för inaktiv, man vill ju ut och spela, det är så kull!" ■ **Lyssna på** tre nya låtar på www.myspace.com/merithemmingson ■ **Spelar på** Brita och Len-narts köttbutik i Norsholm i kväll.

Merit Hemmingson känner Hammondorgelns tangenter utan och innan efter 50 år som musiker.

Eric Saade gjorde hembesök i Kimstad

I går fick ett glatt gäng en exklusiv spelning hemma. Annelie Pettersson i Kimstad vann ett besök av en populär gäst; Eric Saade.

Eric Saade är allt en popstjärna ska vara. Ung, hy-pad och hängiven både musiken och rollen. Men att åka hem till någon är mer nervöst än att stå på en stor scen. Vi vänder redan i Norra promenaden och åker tillbaka till hotellet för att hämta en körtje som förstärkning. I bilen passade de på att repetera och jag blev imponerad av hur bra det låt. Ända bestämde sig Eric för att hoppa över den högsta tonen.

Glada barn

Ett gäng tjejer mötte upp redan på avtagsvägen till det lilla området med parhus.

–Konstigt, jag har bara gjort det här en gång förut och då hette vinnaren också Annelie, säger Eric innan han kliver ur med en rejäl goodiebag på armen.

Eric Saade tar alla fotoblixter med ro, det märks när han möter familjerna inne i huset.

–Jag ringde mest eftersom det är så kul för barnen, säger vinnaren Annelie Pettersson, som har vunnit annat också via radio.

Alva Pettersson och **Viktor Ferin** är tio och elva år gamla. De hade minst

tio kompisar till hemman här kvällen och många vuxna klämde också in sig på uteverandan i Kimstad. Stämningen var hög och de flesta planerade att se Eric en gång till senare, i Vasaparken.

Allsång och vimmel

Eric öppnade upp lite lägmålt med och då filmade barnen mest med sina mobiler. Men efter en bejublad version av Masquerade var det dags för Eric att avrunda med sin stora hit Manboy. Då blev det allsång. Barnen kunde varje ord och började med att sjunga för Eric istället.

Sedan blev det vimmel på altanen med autografböcker. Till och med hunden **Vanilla** blev plådad tillsammans med popstjärnan.

–Åh, det var jättekul, säger Alva. –Han är så duktig och sött och har bra låtar.

Hon har sett honom förut, med sina kompisar Emma och Ida, när han spelade på Ingelstaområdet i Norrköping.

–Det där gick väl bra? Eric är glad och nöjd, men väldigt hungrig efter sitt Hemma hos-gig. Samtalet glider över på mobiler och ipods och slutar med en hyllning av Timberlakes musik. Även idoler kan ha idoler.

SANDRA WALL

Fler bilder! nt.se
Se bildspel på webben

Eric Saade är en upptagen man. I Norrköping väntade filmteamet på att dokumentera hans kväll på Rixfestivalen och i onsdags provade han ett nytt sätt att spela live; för en osynlig publik, via internet och Live-lopet inför Rockbjörnen. FOTO: JOHAN HEKENSTEN

I går gjorde Eric Saade hembesök i Kimstad – spelade och skrev autografer.

Band lockade stor publik med löfte om nakenchock

KONSERT

■ **A TEAR FOR SOCIETY, DRIFTWOOD PEOPLE, PATRICIA AND HER HEARTBEATS, FAR OUT, LEGENDEN, CHICKENBRAINS, MISS BEHAVIOUR**

Torsdag, stationsscenen/Skandiateatern

Utanför Skandiateatern vankar en ung kille med rufsigt svart hår fram och tillbaka. Det är Christoffer Bisel, trummis i kvällens inledande akt A tear for society.

–Jag är lite nervös, erkänner han. Bandet, som funnits i ett halvår, har repat nästan varje dag inför spelningen. De är alla –93:or och det

här är deras största gighittills.

Inne på teatern ser ett äldre par lite vilna ut i den dunkla belysningen, innan de slutligen slår sig ner på ett par stolar framför scenen.

A tear for society kör igång med sin punkrock och en cover på Blink-182. Pensionärsparet skakar på huvudet och lämnar sina stolar.

Den unga publiken verkar dock gilla vad de hör. –Det var vår bästa spelning hittills! säger sångaren Hampus Willers efteråt.

Snart fylls teatern av svängig bluesrock, när killarna i Driftwood people går på. Johan Lindman skriker ut sina känslor bakom mikrofonen. Kill-

arna rockar så hårt att de glömmer det tigha spelschemat, och tvingas avsluta konserten mitt i en låt.

Utanför entrén sitter Elin Ringqvist och Micha Lind. De svartklädda femton-åringarna var här på onsdagskvällen också. –Metal är visserligen bäst, men det här är ändå mycket bättre än Rix FM-festivalen, menar tjejerna.

Patricia Naumanen and her Heartbeats framför en trallvänlig gitarr- och pianobaserad pop med personliga texter, innan basisten i Far out kommer inspringandes genom artistincheckningen fem minuter innan konsertstart. Snart sprider sig is-

tället en funkig blandning av rock och pop i lokalen. När det är dags för killarna i Legendan är avslutningen på teatern den största hittills under Augustifesten. Många har kommit för att se den poppunkiga kvartetten.

–Det har utlovats en nakenchock gånger två via Facebook, skrattra besökaren Erik Nilsson. Det är ett år på dagen sedan Legendan startades och de har med sig publiken från första trumslagen.

Om det blev någon nakenchock berättar dock inte historien, sedan undertecknad med deadline var tvungen att skynda sig hemåt.

JEANETTE SÖDERWALL
noje@nt.se